

METODICKÝ POKYN KVESTORA

2/2023

Postup při úrazech zaměstnanců, studentů, zaměstnanců jiných zaměstnavatelů a poskytování první pomoci

Určeno:	fakultním, rektorátním, celoškolským pracovištím a vysokoškolskému ústavu	č. j.:	UM/16167/2023-1	ze dne:	30. 8. 2023
Vlastník předpisu:	kvestor				
Zpracovatel předpisu:	bezpečnostní technik				
Schvalovatel předpisu:	kvestor	Schváleno dne:	1.9.2023		
Počet stran:	4	Počet příloh:	4	Platnost ode dne:	1.9.2023
				Účinnost ode dne:	1.10.2023
				Zneplatněno dne:	

Záznam o revizích

Datum revize	Závěr revize	Revidoval	Datum příští revize

Záznam o změnách

Číslo	Článek	Popis změny	Schválil, dne

Seznam souvisejících předpisů

Název předpisu	Místo odkazu	Odkazované části
Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce	§ 105	celé znění
Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce	§ 103	odst. 1 písm. j)
Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu	celý předpis	
Směrnice rektora č. 2/2023, zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	článek 10	odst. 1 písm. g)
Metodický pokyn rektora č. 5/2020, manuál krizové komunikace	celý předpis	

Preambule

Tímto metodickým pokynem kvestora se stanovuje postup při úrazech zaměstnanců a studentů Mendelovy univerzity v Brně (dále jen „univerzita“) a zaměstnanců jiných zaměstnavatelů a poskytování první pomoci.

Článek 1 Základní ustanovení

- (1) Pracovním úrazem je poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.
- (2) Jako pracovní úraz se posuzuje též úraz, který zaměstnanec utrpěl pro plnění pracovních úkolů.
- (3) Úrazem studenta se rozumí takový úraz, který vznikl studentovi univerzity, v souvislosti s jeho studiem ve studijním programu a v rámci vzdělávací nebo vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké nebo další tvůrčí činnosti, uskutečňované univerzitou.
- (4) Úrazem zaměstnance jiného zaměstnavatele se rozumí takový úraz, který vznikl zaměstnanci jiného zaměstnavatele v souvislosti s jeho prací na univerzitě.
- (5) Každý zaměstnanec je povinen bezodkladně oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci svůj pracovní úraz, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, a pracovní úraz jiného zaměstnance, popřípadě úraz jiné fyzické osoby, jehož byl svědkem, a spolupracovat při objasňování jeho příčin.
- (6) Každý student univerzity je povinen bezodkladně oznamovat svůj úraz vyučujícímu, popřípadě jiné odpovědné osobě za výuku.

Článek 2 Pracovní úrazy zaměstnanců

- (1) Vedoucí zaměstnanec zraněného zaměstnance (dále jen „vedoucí zaměstnanec“) nebo jím pověřený zaměstnanec (dále jen „preventista“) je povinen prošetřit příčiny vzniku úrazu za účasti zaměstnance, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace a zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu.
- (2) Vedoucí zaměstnanec nebo jím pověřený zaměstnanec zajistí zapsání úrazu do knihy úrazů a drobných poranění, viz příloha č. 1.
- (3) Jedno vyhotovení zápisu do knihy úrazů a drobných poranění se uloží u preventisty daného pracoviště, druhé vyhotovení náleží zraněnému zaměstnanci. V případě smrtelného pracovního úrazu jedno vyhotovení náleží rodinným příslušníkům zemřelého zaměstnance.
- (4) Pokud není preventista na pracovišti jmenován, jedno vyhotovení zápisu do knihy úrazů a drobných poranění se uloží u bezpečnostního technika.
- (5) V případě pracovního úrazu s pracovní neschopností delší jak tři kalendářní dny, s hospitalizací nebo v případě smrtelného pracovního úrazu vedoucí zaměstnanec, v případě jeho nepřítomnosti na pracovišti preventista, zajistí ohlášení pracovního úrazu bezpečnostnímu technikovi.
- (6) V případě smrtelného pracovního úrazu bezpečnostní technik, v případě jeho nepřítomnosti jeho přímý nadřízený, informuje rektora a ten postupuje dále dle Manuálu krizové komunikace.
- (7) Bezpečnostní technik zajistí sepsání záznamu o úrazu a odešle na příslušné instituce v daném termínu dle zvláštního právního předpisu.
- (8) Jedno vyhotovení záznamu o úrazu náleží zraněnému zaměstnanci, v případě smrtelného pracovního úrazu jedno vyhotovení záznamu o úrazu náleží rodinným příslušníkům zemřelého zaměstnance.
- (9) Trvá-li hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance více než 5 dnů nebo lze-li vzhledem k povaze zranění takovou dobu hospitalizace předpokládat nebo se jedná o smrtelný pracovní úraz,

bezpečnostní technik, v případě jeho nepřítomnosti jeho přímý nadřízený, zajistí ohlášení bez zbytečného odkladu na příslušné instituce dle zvláštního právního předpisu.

Článek 3 Úrazy studentů

- (1) Vyučující, popřípadě jiná odpovědná osoba za výuku prošetří příčiny vzniku úrazu a přijme opatření k zabránění opakování úrazu.
- (2) Vyučující, popřípadě jiná odpovědná osoba za výuku zajistí zapsání úrazu studenta na příslušný formulář, který je uveden v příloze č. 2.
- (3) Jedno vyhotovení se uloží u preventisty daného pracoviště, druhé vyhotovení náleží zraněnému studentovi. Pokud není preventista na pracovišti jmenován, jedno vyhotovení se uloží u bezpečnostního technika.

Článek 4 Úrazy zaměstnanců jiného zaměstnavatele

- (1) Vedoucí zaměstnanec nebo jím pověřený zaměstnanec, který si zaměstnance jiného zaměstnavatele objednal, prošetří příčiny vzniku úrazu a přijme opatření k zabránění opakování úrazu.
- (2) Vedoucí zaměstnanec nebo jím pověřený zaměstnanec, který si zaměstnance jiného zaměstnavatele objednal, zajistí zapsání úrazu do knihy úrazů a drobných poranění, příloha č. 1.
- (3) Jedno vyhotovení se uloží u preventisty daného pracoviště, druhé vyhotovení náleží zraněnému zaměstnanci jiného zaměstnavatele. Pokud není preventista na pracovišti jmenován, jedno vyhotovení se uloží u bezpečnostního technika.

Článek 5 Odškodňování pracovních úrazů a úrazů studentů

- (1) Odškodňování pracovních úrazů a úrazů studentů se provádí dle platných právních předpisů.
- (2) Zraněný zaměstnanec, popřípadě rodinný příslušník, který chce uplatňovat odškodnění pracovního úrazu, dodá veškeré potřebné podklady k vyřízení odškodnění bezpečnostnímu technikovi, který zajistí vyřízení škodní události.
- (3) Zraněný student, který chce uplatňovat odškodnění úrazu, dodá veškeré potřebné doklady bezpečnostnímu technikovi, který zajistí vyřízení škodní události.
- (4) V případě zproštění povinnosti univerzity nahradit zraněnému zaměstnanci škodu nebo nemajetkovou újmu zcela nebo zčásti dle platných právních předpisů bude sestavena komise v tomto složení: kvestor, vedoucí zaměstnanec zraněného zaměstnance, bezpečnostní technik, zástupce odborové organizace a zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, která určí, jakou část nese zraněný zaměstnanec, podle míry jeho zavinění.

Článek 6 Poskytování první pomoci

- (1) K prvotnímu ošetření úrazu nebo drobného poranění slouží lékárničky první pomoci, které jsou k dispozici na pracovištích a dále také v každé laboratoři a jsou označeny příslušnou bezpečnostní značkou, bílý kříž v zeleném poli.
- (2) Minimální obsah lékárničky je konzultován s poskytovatelem pracovnělékařských služeb a uveden v příloze č. 3.
- (3) Je zakázáno uchovávat v lékárničkách léčiva, která jsou vázána na lékařský předpis.
- (4) Za doplňování obsahu lékárničky a provádění pravidelných ročních kontrol je zodpovědný preventista nebo vedoucím zaměstnancem určený zaměstnanec daného pracoviště.

- (5) V případě potřeby svědek úrazu nebo jiný přítomný zaměstnanec zajistí převoz zraněného k lékařskému ošetření buď k poskytovateli pracovnělékařských služeb, nebo do nejbližšího zdravotnického zařízení.
- (6) V případě vážnějšího úrazu svědek úrazu nebo jiný přítomný zaměstnanec přivolá zdravotnickou záchrannou službu na telefonní lince 155, popřípadě 112 nebo přes aplikaci „Záchranka“.
- (7) Základní postupy při poskytování první pomoci jsou shrnuty v příloze č. 4.

Článek 7 Závěrečná ustanovení

- (1) Tento metodický pokyn nabývá platnosti dnem vyhlášení a účinnosti prvním dnem měsíce následujícího po dnu nabytí platnosti.
- (2) Přílohy:
 - a) Kniha úrazů a drobných poranění
 - b) Záznam o úrazu studenta VŠ
 - c) Minimální rozsah lékárniček první pomoci
 - d) Vybrané postupy poskytování první pomoci

Ing. Martin Veselý
kvestor

Kniha úrazů a drobných poranění

jméno a příjmení úrazem postiženého zaměstnance:
(zraněný)

místo, kde k úrazu došlo:

datum úrazu:

hodina úrazu:

druh úrazu: smrtelný s pracovní neschopností bez pracovní neschopnosti

činnost, při níž k úrazu došlo:

počet hodin odpracovaných bezprostředně před vznikem úrazu:

celkový počet zraněných osob:

druh zranění:

poraněná část těla:

Zdroj úrazu:

dopravní prostředek

stroje a zařízení přenosná nebo mobilní

materiál, břemena, předměty

pád na rovině, z výšky, do hloubky, propadnutí

nástroj, přístroj, nářadí

průmyslové škodliviny, chemické látky, biologické činitele

horké látky a předměty, oheň a výbušniny

stroje a zařízení stabilní

lidé, zvířata nebo přírodní živly

elektrická energie

jiný blíže nespecifikovaný zdroj

Příčiny úrazu:

porucha nebo vadný stav některého ze zdrojů úrazu

špatné nebo nedostatečné vyhodnocení rizika zaměstnavatelem

závady na pracovišti

nedostatečné osobní zajištění zaměstnance včetně osobních ochranných pracovních pomůcek

porušení předpisů vztahujících se k práci nebo pokynů zaměstnavatele úrazem postiženého zaměstnance

pro nepředvídatelné riziko práce nebo selhání lidského činitele

jiný blíže nespecifikovaný zdroj

Popis úrazového děje:

Svědci úrazu:

jméno, podpis a datum

podpis zraněného a datum:

jméno a pracovní zařazení toho, kdo údaje zaznamenal:

Název VŠ:		ZÁZNAM O ÚRAZU STUDENTA VŠ	
Mendelova univerzita v Brně			
Fakulta:		Pořadové číslo záznamu o úrazu:	
Zdravotní pojišťovna zraněného:		Byl záznam vyhotoven na žádost?	
1.	Jméno zraněného:		Datum narození:
	Adresa místa trvalého pobytu zraněného:		Identifikační číslo studenta:
2.	Hodina den měsíc rok vzniku úrazu		
	Místo, kde k úrazu došlo		
	Zraněná část těla		
	Zdravotnické zařízení, kde byl zraněný ošetřen, léčen:		
3.	Šlo o úraz smrtelný?	Datum úmrtí	
4.	Popis události:		Popis činnosti:
			Předpokládaná příčina úrazu:
			Preventivní opatření:
5.	Kdo a jak vykonával pedagogický dozor v době úrazu?		
6.	Byl úraz způsoben nebo ovlivněn jinou osobou, působením přírodních živlů nebo došlo k porušení předpisů?		
Podpis zraněného (umožňuje-li to jeho stav):		Datum sepsání záznamu o úrazu:	
Jméno, popř. jména, příjmení a podpisy svědků a zaměstnance vykonávajícího pedagogický dozor:		Jméno a podpis zaměstnance provádějícího záznam, razítko:	

LABORATOŘE

Obsah lékárníčky pro poskytnutí první pomoci	Počet ks
Léčiva	
Dezinfekční prostředek na kůži (např. Asept)	1
Výplach očí	1
Obvazový materiál	
Kompres sterilní 7,5 x 7,5 cm	1 balení (100 ks)
Obvaz hotový s 1 polštářkem	2
Obvaz hotový s 2 polštářky	2
Obvaz sterilní 6 cm x 5 m	2
Obvaz sterilní 8 cm x 5 m	2
Elastické obinadlo 10 cm x 5 m	1
Náplast cívková 2,5 x 5 m	1
Náplast s polštářkem 6 cm x 1 m	1
Šátek trojcípý	2
Zdravotnické pomůcky	
Nůžky	1
Pinzeta	1
Rukavice chirurgické nesterilní	2

DÍLNY, PRACOVNÍŠTĚ PRAKTICKÉ VÝUKY

Obsah lékárníčky pro poskytnutí první pomoci	Počet ks
Léčiva	
Dezinfekční prostředek na kůži (např. Asept)	1
Výplach očí	1
Obvazový materiál	
Kompres sterilní 7,5 x 7,5 cm	1 balení (100 ks)
Obvaz hotový s 1 polštářkem	2
Obvaz hotový s 2 polštářky	2
Obvaz sterilní 6 cm x 5 m	2
Obvaz sterilní 8 cm x 5 m	2
Elastické obinadlo 10 cm x 5 m	1
Náplast cívková 2,5 x 5 m	1
Náplast s polštářkem 6 cm x 1 m	1
Šátek trojcípý	2
Škrtidlo pryžové	1
Zdravotnické pomůcky	
Nůžky	1
Pinzeta	1
Rukavice chirurgické nesterilní	2
Uzavíratelný igelitový sáček	2

KANCELÁŘE, ADMINISTRATIVNÍ PROVOZY

Obsah lékárníčky pro poskytnutí první pomoci	Počet ks
Léčiva	
Dezinfekční prostředek na kůži (např. Asept)	1
Obvazový materiál	
Obvaz hotový s 1 polštářkem	2
Obvaz hotový s 2 polštářky	2
Elastické obinadlo 10 cm x 5 m	1
Náplast cívková 2,5 x 5 m	1
Náplast s polštářkem 6 cm x 1 m	1
Šátek trojcípý	2
Zdravotnické pomůcky	
Nůžky	1
Pinzeta	1
Rukavice chirurgické nesterilní	2

Poskytování první pomoci:

Volání:

155 v případě zdravotního problému

112 v případě potřeby více složek integrovaného záchranného systému, například při dopravní nehodě

Operátorovi nahlásit:

Kdo? – vaše jméno

Kde? – místo, kde ke zranění došlo (nezapomenout sdělit celou adresu včetně města)

Co? – popis zranění a nastalé situace

Bezvědomí:

1. Přijít k postižené osobě směrem od hlavy, důrazně oslovit, při nereagování zatřepat za ramena.
2. Postupovat dle zásady A, B, C
 - A** (airways = dýchací cesty) zprůchodnit dýchací cesty záklonem hlavy, levou ruku položit na čelo a tlačit směrem dozadu, dvěma prsty pravé ruky tlačit pod bradou směrem nahoru
 - B** (breath = dech) zkontrolovat zda postižený dýchá (pořád držet záklon hlavy)
 - P** – poslechem, po dobu 10 sekund (při normálním stavu 2 až 3 nádechy)
 - P** – pocitem, ucho záchránce těsně nad ústy postiženého
 - P** – pohledem na hrudník postiženého (při normálním stavu se bude zvedat)
 - C** (circulation = cirkulace krve) zkontrolovat oběh krve stlačením bříška prstu nebo čela (při normálním stavu nastane kapilární návrat „opětovné zčervenání“ do 2 sekund).
3. Pokud je postižený pouze v bezvědomí, ale dýchá normálně, zavolat záchrannou zdravotnickou službu, zajistit bezpečí sobě i postiženému, teplo a pravidelně kontrolovat stav postiženého do doby příjezdu záchranné zdravotnické služby.
4. Pokud je postižený v bezvědomí a nedýchá nebo nedýchá normálně okamžitě zavolat záchrannou zdravotnickou službu a zahájit kardiopulmonální resuscitaci:
 - pokud je k dispozici druhý záchránce, požádat ho o přinesení přístroje AED (automatizovaný externí defibrilátor) a střídání při resuscitaci
 - zaujmout pozici z boku postiženého
 - svléct nadměrné oblečení postiženého v oblasti hrudníku (např. bunda, vesta)
 - proplést prsty, mít napnuté lokty
 - hranu dlaně položit na střed hrudníku
 - zahájit stlačování hrudníku do hloubky asi 5 cm, frekvencí 100 až 120 stlačení za minutu
 - pro správnou frekvenci lze použít metronom v aplikaci „Záchranka“
 - zahájit umělé dýchání (pokud záchránce chce a umí to) v poměru 30 stlačení a 2 vdechy
 - při umělém dýchání kontrolovat pohledem zvedání hrudníku
 - použít AED, pokud je k dispozici, a řídit se pokyny přístroje, v Kampusu Černá Pole jsou přístroje AED umístěny v přízemí budovy „Q“ a v přízemí budovy „B“
 - kardiopulmonální resuscitaci ukončit až po převzetí postiženého záchrannou zdravotnickou službou nebo při fyzickém vyčerpání.

Potřísnění či požití chemickou látkou:

1. Odložit políty oděv, včetně šperků.
2. Zasažené místo ihned začít oplachovat proudem vody, alespoň 15 minut.
3. Po oplachu lze místo krýt sterilním materiálem.
4. V případě většího potřísnění zajistit odvoz k lékaři, vědět o jakou látku se jednalo, popřípadě vzít s sebou bezpečnostní list.

5. V případě požití chemické látky ihned začít vyplachovat ústa proudem vody a nevyvolávat zvracení, zajistit odvoz k lékaři.
6. V případě nutnosti lze volat na Toxikologické informační centrum (224 919 293)

Popálení:

1. Chladit proudem vody nebo ponořit do příjemně studené vody po dobu asi 10 minut.
2. Při rozsáhlejších popáleninách chladit jen zhruba 10 % tělesného povrchu (nebezpečí podchlazení organismu).
3. Při rozsáhlejších popáleninách zajistit odvoz k lékaři nebo zavolat záchrannou zdravotnickou službu.
4. V případě silného popálení (3. stupeň - nekróza, zuhelnatění) rány nebolí, ale je nutné ihned volat záchrannou zdravotnickou službu.

Zástava masivního krvácení:

1. Nasadit si chirurgické rukavice, pokud je to možné.
2. Zastavit krvácení prsty přímo v ráně.
3. Zavolat záchrannou zdravotnickou pomoc.
4. Pokud krvácení neustalo, je nutné postiženého transportovat nebo ztrácí vědomí, vytvořit tlakový obvaz
 - jeden smotaný obvaz použít jako tlakovou vrstvu přímo na ráně
 - druhý obvaz použít jako fixační vrstvu a pevně uvázat (pozor na přílišné utažení)
 - v případě prosakování přiložit druhou vrstvu
 - pokud prosakuje krev i přes dvě vrstvy je možné použít škrtidlo, pokud je záchránce znalý jeho použití
 - škrtidlo přiložit pouze mezi loket a rameno nebo do středu stehna, zaznamenat čas použití škrtidla
 - po použití škrtidla již nesundávat
5. Při amputaci prstu:
 - vložit amputovaný prst do vlhkého čistého textilního materiálu
 - vložit do igelitového sáčku
 - sáček s amputovaným prstem vložit do sáčku (nebo nádoby) se studenou vodou
 - nikdy nevkládat amputovaný prst přímo do tekutiny, ledu nebo mražených potravin, papírového kapesníku

Infarkt:

1. Příznaky:
 - vznikne prudká, náhlá bolest převážně v oblasti prsou (méně často v zádech nebo krku), vystřelující zpravidla do levé horní končetiny, postižený je bledý, nevypadá normálně, má studený pot.
2. Volat záchrannou zdravotnickou službu.
3. Zabránit jakékoliv fyzické aktivitě.
4. S postiženým zaujmout polohu v polosedě.
5. V případě, že postižený ztratí vědomí a přestane dýchat zahájit kardiopulmonální resuscitaci.

Cévní mozková příhoda:

1. Příznaky:
 - F = face – víčko oka nebo koutek úst povislé
 - A = arm – jedna ruka je slabší (stejná strana jako u oka či úst)
 - S = speech – postižený nemluví normálně (jinak než běžně, žvatlá)
 - T = time – sledovat nebo zjistit dobu, odkdy se objevily první příznaky
2. Volat ihned záchrannou zdravotnickou službu.
3. V případě, že postižený ztratí vědomí a přestane dýchat zahájit kardiopulmonální resuscitaci.